

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:2194

av Johan Büser (S)

Social ekonomi och sociala företag

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om social ekonomi och sociala företag och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Den sociala ekonomin spelar en viktig roll i samhället med verksamheter som bidrar till att skapa jobb inom de flesta företagssektorer, från kooperativa vårdcentraler och arbetsintegrerade sociala företag, till de stora konsumentkooperativen. De skapar sysselsättning, utvecklar innovativa lösningar för att möta allmänhetens behov, ökar den sociala sammanhållningen, bidrar till integration och främjar ett aktivt medborgarskap.

Den sociala ekonomins idéburna företag skiljer sig från andra företagsformer i det att de har allmän- eller medlemsnytta, inte vinstintresse, som främsta drivkraft. Fungerande lokala och regionala nätverk inom den sociala ekonomin är viktiga för företagande och arbetsmarknaden.

Kooperation och andra aktörer inom den sociala ekonomin har en viktig roll för den regionala tillväxten och ska stödjas. Ett exempel är de kooperativ, stiftelser och idéburna organisationer som bedriver verksamhet inom vård- och omsorgssektorn. Ett annat är de arbetsintegrerade sociala företag som organiserar 10000 arbets- och träningsplatser för människor som står långt från arbetsmarknaden. Det gemensamma för företagen är att de styrs av principer som grundar sig i demokrati och egenmakt, att de har samhällseliga mål och att deras vinster återinvesteras.

Men tyvärr märks inte deras betydelse i politiken. Regeringen bör därför se över möjligheterna att utarbeta ett nationellt program för framväxten av den sociala ekonomin som omfattar alla de aspekter som kan stimulera det sociala företagandet

såsom stödstrukturer, finansiering, offentlig upphandling, arbetsmarknads- och socialpolitiska stödåtgärder samt kompetensutveckling för ledare och medarbetare. Vid behov kan också regelverket ses över.

Den sociala ekonomin behöver ges bättre förutsättningar att verka i samhället utifrån sina egna unika förutsättningar. Den sociala ekonomins uppgift är inte att vara en marknadsaktör men idag tvingas den sociala ekonomin alltför ofta, in i denna onaturliga roll i konkurrens med privata företag. Den sociala ekonomin bör ges möjlighet att driva verksamheter i samverkan med kommuner, landsting/regioner och statliga myndigheter utan att tvingas i en konkurrensutsatt marknadsmodell. Det måste exempelvis vara möjligt för kommuner och kyrkor att samverka kring flyktingmottagande utan att det ska föregås av upphandling. En modell för detta är att ingå i idéburna, offentliga partnerskap på främst lokal och regional nivå. Detta sprids nu till allt fler platser i landet. Därutöver kan den sociala ekonomin beaktas i samband med de nya regelverk som nu håller på att tas fram för offentliga upphandlingar. Det handlar främst om att i upphandlingar rörande vård, omsorg och utbildning kunna ”undanta vinstsyftande verksamheter”, något den nya EU-lagstiftningen från 2014 öppnat för. Därutöver kan en ökad ambition att föra in lokala, sociala, miljömässiga, etiska och liknande villkor som krav eller mervärden vid gängse upphandlingar, påverka möjligheterna för den sociala ekonomins företagande.

Regeringen bör studera förutsättningarna för att verka för ett större erkännande av den sociala ekonomin och dess verksamhetsformer och på så sätt eventuellt säkerställa en närings- och arbetsmarknadspolitik som också tar hänsyn till dess särskilda karaktär. Sverige bör också se över sin ståndpunkt och tillskynda den EU-politik som för närvarande formuleras kring det sociala företagandet, nu senast av ordförandelandet Luxemburg, och inte hålla emot vilket man nu gör.

Möjligheterna för att tillsätta ett nationellt program för social ekonomi och socialt företagande som utarbetas i en dialog mellan regeringen och sektorn bör ses över. Alla berörda departement och verk bör delta i samrådet därför att frågan är tvärsektoriell. Regeringen bör visa att den tar sektorn på allvar genom att se över möjligheterna att tillsätta en regeringsledamot som ordförande i en permanent samrådskommitté.

Johan Büser (S)